

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
МЕДІАПРАКТИКИ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Соціальна робота»

Спеціальність І 10 Соціальна робота та консультування

Галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Медіапрактики в соціальній роботі
Викладач	Сабат Наталія Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Контактний телефон викладача	+380986702613
Е-mail викладача	nataliia.sabat@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний / заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	очні консультації: згідно розкладу консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна спрямована на формування у здобувачів вищої освіти фахової компетентності щодо використання сучасних медіатехнологій у професійній діяльності соціального працівника. Особлива увага приділяється оволодінню методами роботи з різними видами медіа – від традиційних до цифрових, включно з соціальними мережами, онлайн-платформами, мультимедійними інструментами та сервісами створення інформаційного контенту. Студенти отримують цілісне уявлення про те, як медіасередовище впливає на соціальні процеси, поведінку індивідів і спільнот, а також на формування громадської думки щодо актуальних соціальних проблем.

У межах курсу розглядаються питання медіаграмотності, етики роботи з інформацією, протидії маніпуляціям і дезінформації, безпечної комунікації в цифровому просторі. Вивчаються технології створення соціальної реклами, інформаційних кампаній, освітніх та профілактичних медіапродуктів, спрямованих на підвищення соціальної обізнаності, популяризацію соціальних послуг і підтримку уразливих груп населення. Значну увагу приділено практичним навичкам – від написання інформаційних повідомлень та ведення професійних сторінок до проектування комплексних медіапроектів.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета курсу – формування у майбутніх фахівців соціальної сфери медіакомпетентності та здатності застосовувати медіапрактики для адвокації інтересів уразливих груп населення; інформування суспільства про соціальні проблеми та діяльність організації; залучення ресурсів (фандрайзинг);

надання онлайн-підтримки та консультацій клієнтам; успішної кризової комунікації в умовах надзвичайних ситуацій.

Завдання курсу:

- розкрити теоретичні засади медіапростору та показати його вплив на соціальні процеси, формування громадської думки й поведінку різних соціальних груп;
- сформувати медіаграмотність майбутніх соціальних працівників, зокрема вміння критично оцінювати інформацію, розпізнавати маніпуляції, фейки та дезінформацію;
- навчити працювати з різними видами медіа – традиційними, цифровими, мультимедійними та інтерактивними – у професійній діяльності;
- розвинути навички створення соціального контенту, зокрема соціальної реклами, інформаційних повідомлень, відео- та фотоматеріалів, просвітницьких та профілактичних матеріалів;
- сформувати вміння планувати й реалізовувати інформаційні та адвокаційні кампанії, спрямовані на підтримку різних груп населення та вирішення актуальних соціальних проблем;
- опанувати етичні стандарти роботи з інформацією, зокрема питання конфіденційності, захисту персональних даних, коректного використання зображень і цитат;
- навчити ефективної комунікації у цифровому середовищі, включно з веденням професійних сторінок, роботою у соціальних мережах, використанням онлайн-платформ для інформування та взаємодії з громадою;
- розвинути здатність проєктувати медіапродукти та медіапроєкти, що підтримують соціальні ініціативи, сприяють інклюзії, підвищують соціальну обізнаність та активізують ресурси громади;
- сприяти формуванню креативного та стратегічного мислення, необхідного для впровадження інноваційних медіапрактик у соціальній роботі.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського демократичного суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК-7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
 ЗК-8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
 ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
 ЗК-10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
 ЗК-12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні компетентності:

СК-15. Здатність взаємодіяти з особами/сім'ями, представниками різних професійних груп та громад.
 СК-21. Здатність проводити інформаційно-роз'яснювальну роботу в межах соціальної роботи у громаді, в тому числі щодо надання соціальних послуг.

Програмні результати навчання:

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.
 РН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.
 РН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.
 РН 9. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги особам та їх сім'ям.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 90 год	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 / 4
семінарські заняття	18 / 6
самостійна робота	60 / 80

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
VII	I 10 Соціальна робота та консультування	четвертий	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни				
Тема		Кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1.	Основи медіаграмотності та медіакомпетентності соціального працівника.	2/2	2	10/14

Тема 2. Використання соціальних медіа в комунікаціях соціальної роботи	2	2	10/12
Тема 3. Медіакампанії та адвокація інтересів клієнтів.	2	2/2	10/12
Тема 4. Етика та безпека в медіапросторі соціальної роботи.	2	2/2	10/14
Тема 5. Створення та управління власним медіаконтентом (сторітелінг).	2/2	2	10/14
Тема 6. Медіа як інструмент кризової комунікації.	2	2/2	10/14
ЗАГ.:	12/4	18/6	60/80

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Згідно Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf Вид контролю – залік. Максимальна оцінка – 100 балів, з них: 45 балів за поточне оцінювання; 45 балів – за контрольну роботу; 10 балів – за самостійну роботу.
Вимоги до письмових робіт	Виконання письмових завдань, поданих до планів семінарських занять, є обов'язковим складником підготовки до заняття і оцінюються додатково. Письмові роботи повинні виконуватися самостійно й перевірятись під час практичного заняття. Здобувачі вищої освіти виконують контрольну роботу у формі тестування, яке розміщене на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua (для денної – на занятті, для заочної – за 10 днів до початку сесії).
Семінарські заняття	Семінарські та практичні заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу, комунікації відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань. Оцінка за такі заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Обов'язкова присутність на заняттях. Активність упродовж семестру, відвідування або відпрацювання усіх семінарських занять упродовж двох тижнів з моменту пропуску заняття або отримання незадовільної оцінки на

	занятті. Оцінки за поточне тестування, відповіді на семінарських заняттях, виконання контрольної роботи та завдань на самостійне опрацювання.
Підсумковий контроль	Залік.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: виконуються з використання цифрових технологій та з посиланнями на джерела (з урахуванням вимог до виду роботи).

Академічна доброчесність: Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності відповідно до Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf>

– сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку закладу вищої освіти, інших видів політики, передбачених нормативними документами, що регулюють освітній процес у ЗВО.

Студенти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://cnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>

Під час виконання письмових завдань слід надавати посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права; надавати достовірну інформацію про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

У випадку порушення норм академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Відвідування занять: Обов'язкове. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої

документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Неформальна освіта: Згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Зараховуються результати неформальної освіти згідно з кількістю годин та тем, які повинні відображати матеріал семінарських занять. Наприклад, 2 години, які були отримані в результаті неформальної освіти, зараховуються як одне семінарське заняття з відповідної теми.

Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках вибіркової складової освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

Рекомендовані платформи:

українська освітня платформа [Prometheus](#);

безкоштовна освітня платформа [Khan Academy](#);

українська студія онлайн-освіти [EdEra](#);

онлайн-платформа [Coursera](#).

8. Рекомендована література

Базова

1. Зражевська Н. І. Теорія медіа та суспільства : навч. посіб. Київ : ун-т ім. Б. Грінченка, 2022. 198 с.
2. Медіаосвіта та медіаграмотність : підручник / ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за науковою редакцією В. В. Різуна. Київ : Центр вільної преси, 2012. 352 с.
3. Медіапрактики у соціальній роботі: підручник / І. К. Покулита, М. О. Колотило. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2020. 192 с.
4. Права людини та масмедіа в Україні. Частина 3: Збірник конспектів лекцій / за ред. Виртосу І., Шендеровського К. Київ : Інститут журналістики, 2021. 354 с.
5. Холод О. М. Теорія та історія соціальних комунікацій : курс лекцій. Івано-Франківськ: ПНУ ім. В. Стефаника, 2020. 230 с.

Додаткова

6. Булах Т. Теоретичне осмислення феномену реклами як засобу соціальних комунікацій. *Вісник Книжкової палати*. 2016. № 5. С. 41–44. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2016_5_13
7. Буслов П. Аналіз особливостей застосування моделей комунікацій у соціальних групах та віртуальних співтовариствах. *Безпека інформації*. 2017. Т. 23. № 1. С. 39–44. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bezin_2017_23_1_7
8. Вовк А. О. Роль медіапрактик у соціальній роботі: етичні та практичні

- аспекти. *Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини*: матеріали доповідей та виступів учасників міжнародної-науково практичної конференції, м. Київ, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 27-28 березня 2023 року. Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 62–64.
9. Деренюк М. Методика формування у студентів готовності до застосування медіаосвітніх технологій. *Освіта впродовж життя: зарубіжний досвід та національна практика : монографія* / за заг. ред. Л. Прокопів, В. Стинської. Івано-Франківськ : НАІР, 2022. С. 224–239.
 10. Кайдалова Л. Г. Педагогічний сторітелінг у підготовці майбутніх фахівців охорони здоров'я. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Вип. 29. Т. 1. С. 136–139.
 11. Крупський О., Стасюк Ю. Використання сторітелінгу в цифровій епосі: можливості та обмеження. *Тенденції та перспективи розвитку економіки України в умовах сучасних викликів* : матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф., м. Черкаси, 19-20 квіт. 2023 р. Черкаси : ЧДБК, 2023. С. 99–101.
URL: <http://csbc.edu.ua/documents/student/190423.pdf#page=100>
 12. Кухочька Т. Чи потрібно говорити про благодійність у PR? Так! Це спосіб привернути увагу до проблеми, яку потрібно вирішувати. 2018.
URL: <https://gordonua.com/ukr/blogs/kuhocka/chi-potribno-govoriti-problagodiijnist-v-pr-tak-tse-sposib-privernuti-uvagu-do-problemi-jaku-potribnovirishuvati-239483.html>
 13. Лівін М. Сторітелінг для очей, вух і серця. Київ : Наш формат, 2020. 184 с.
 14. Огірко І. В., Серант А. Й. Соціальні комунікації і соціальні мережі як моделі розгалуженого розвитку зв'язків із громадськістю. *Ефективність державного управління* : зб. наук. праць. Львів, 2012. Вип. 31. С. 226–234. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2012_31_30
 15. Сидорук І., Корпач Н. Благодійна діяльність та фандрайзинг в соціальній роботі: теоретичний аспект. *Педагогічний часопис Волині*. 2019. № 1. С. 101–108.
 16. Титаренко І. О., Шилова Є. Соціальна робота з молоддю в умовах поширення соціальних інтернет-мереж. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Політологія. Соціологія. Право. 2012. № 3. С. 127–131.
 17. Шендеровський К. С. Передумови інституціалізації медіакомунікації у сфері вирішення соціальних проблем. *Українське журналістикознавство*. 2013. № 14. С. 40–49.